

Nr 87.

Av herr Spångberg, m. fl., om höjning av de enligt lagen om allmän pensionsförsäkring till vissa pensionärer utgående pensionstillägg.

Då den allmänna pensionsförsäkringen genomfördes år 1913, mottogs denna under stora förhoppningar, som dock snart förvandlades i bitter besvikelse. De, som hoppats på en något så när tryggad ålderdom genom denna försäkring, fingo i stället en löjligt liten pension på några få kronor, alltför få för att kunna leva ens det nödtorftigaste liv på desamma.

Även förespråkarna för att pensionslagen skulle antagas i dess då blivande skick synas ha varit fullt medvetna om dess oerhörda brister. Betänkligheterna mot dessa brister fingo emellertid vika för principen att få en om än dålig försäkring genomförd. Det utlovades, att lagen skulle bli föremål för ett oavlåtligt arbete, så att så snart som möjligt vad som brast skulle förbättras och vad som felades skulle fullkomnas.

Två decennier ha nu snart förflutit sedan pensionsförsäkringen genomfördes, men bristerna kvarstå alltjämt. Detta gäller i första hand pensionsbeloppens storlek. Pensionärerna erhålla en pension, som i medeltal uppgår till endast 42 öre per dag (uppgiften gäller år 1930). Det borde vara tydligt, att detta belopp, som ej ens motsvarar hälften av vad kommunernas fattigvård uppgår till i utspisningskostnader per person, ej under några förhållanden räcker att leva på. Det blir därför antingen anhöriga eller ock kommunerna, som få taga hand om de s. k. pensionärerna.

Senast 1928 års riksdag beslöt, att frågan om ändringar i lagen om allmän pensionsförsäkring skulle göras till föremål för en skyndsamt utredning. Detta beslut har emellertid endast haft som resultat, att varje förslag rörande ändring av pensionsbestämmelser avslagits under hänvisning till, att 1928 års utredningskommitté ej avslutat sitt arbete. Något tecken, tydande på att kommittén inom närmaste tiden slutgiltigt skulle ha fullgjort sitt uppdrag, och att frågan härigenom snart skulle framläggas i hela sin vidd, har ej kommit till synes.

Under sådana förhållanden synes det oss nödvändigt, att riksdagen, i avvaktan på att utredningsarbetet skyndsamt skall utföras, beslutar sådan ändring av nu gällande bestämmelser beträffande pensionsbeloppens storlek och villkoren för dess utbetalande, att det bättre än hittills kan givas möjlighet för pensionärerna att leva.

En förbättring av pensionsförhållandena skulle även bidra till minskande av arbetslösheten, då tusentals åldringar, som inträtt i pensionsåldern, f. n. måste söka hålla sig kvar i arbete för att i det längsta slippa fattigvården. Det vore givetvis förnuftigare, att unga arbetare, som gå arbetslösa, härigenom finge ökade möjligheter till arbete.

I en av kommunistiska gruppen under föregående år väckt motion påvisades att den nu gällande pensionslagen bland annat medför den verkan, att om, som det i några fall inträffar, ett företag, som under en längre tid haft arbetare i sin tjänst, när dessa på grund av ålder avgå från anställningen, lämnar dem ett litet understöd eller pension, gå de förlustiga det understöd, som tilläggs pensionen utgör. Detta även då det understöd de på grund av sin anställning erhåller ej är högre än 40 kronor per månad. Likaså om en gammal arbetare förmår skaffa sig inkomst uppgående till 425 kronor om året förlorar han rätten till tilläggs pension och redan om understöd eller arbetsinkomst överstiger 50 kronor om året, reduceras tilläggs pensionens belopp, ehuru fullt sådant tillägg endast utgör 225 kronor för man och 210 kronor för kvinna. Det måste för en var stå klart, att ingen kan leva på ett belopp av 275 kronor per år. Men då 275 kronor per år ej är tillräckligt att leva på, vad kan det då ligga för förnuftig mening i att reducera beloppet så snart pensionstillägget och inkomsten överstiger 275 kronor? Uppdelningen av tilläggs pensionen i olika belopp för man och kvinna synes även rätt meningslös. I de fall pensionerna gälla man och kvinna, som ha gemensamt hushåll, kan det finnas skäl överväga om beloppet, då det kommer upp till sådan storlek, att det räcker till vederbörandes försörjning, kan sättas lägre för kvinnan än då det gäller ensamboende man eller kvinna.

För att emellertid pensionstillägget skall tjäna som bidrag till vederbörande åldringars försörjning är det nödvändigt med en omedelbar höjning av detsamma. Om beloppet skulle bli tillfredsställande, skulle det givetvis avvägas så, att det bleve tillräckligt för vederbörandes försörjning. Då en närmare utredning därav torde vara erforderlig för bestämmande av olika belopp för olika orter med hänsyn till skillnaden i levnadskostnader, skola vi här endast föreslå en mindre höjning. En höjning av pensions tillägget med 300 kronor är obestriddigen nödvändig, oavsett på vilken ort vederbörande är bosatt. En sådan höjning bör sålunda beslutas i avvaktan på slutförande av den nu pågående utredningen.

För att pensionen från allmänna folkpensioneringen ej skall motverka det ekonomiska stöd, som i vissa fall tillkommer arbetare på grund av innehavd anställning, bör vidare den maximiinkomst höjas, som utgör villkor för erhållande av pensionstillägg. Denna maximiinkomst bör sättas till 1 200 kronor. Reducering av pensionstillägget sker endast i den mån den sammanlagda inkomsten, pensionstillägget inräknat, överstiger den angivna maximiinkomsten 1 200 kronor.

Med hänvisning till vad här anförts hemställa vi,

att riksdagen måtte besluta, att det i § 6 i lagen om pensionsförsäkring angivna pensionstillägget provisoriskt höjes till 525 kronor för man och 510 kronor för kvinna och att avdrag härå göres endast i den mån vederbörandes årsinkomst, pensionstillägget inräknat, överstiger 1 200 kronor samt att detta skall äga tillämpning tills vidare i avvaktan på regeringens förslag till ändringar i lagen om folkpensionering.

Stockholm den 20 januari 1932.

Aug. Spångberg.

K. Kilbom.

Edoff Andersson.

Nils Flyg.

Verner Karlsson.

Viktor Herou.

Oscar Öhman.

J. P. Dahlén.
